

חולין דף י"ד

משנה

השוחט בשבת וביום הכיפורים, אף על פי שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה.

גמרא

בהמה שנשחטה בשבת נאסרת באכילה לאותו יום
אמר רב הונא, דרש חייא בר רב משמו של רב, בהמה שנשחטה בשבת נאסרת באכילה לאותו יום. ואמרו על כך בני הישיבה, שזו שיטת רבי יהודה. ומבררת הגמרא מאיזו משנת רבי יהודה שמע רב שאסורה באכילה ליום? אמר רבי אבא, נלמד ממה ששנינו במשנה בשבת, מחתכים את הדלעות התלושות לפני הבהמה, ואת הנבלה לפני הכלבים אפילו שמתה בשבת. רבי יהודה אומר, אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה, לפי שאתמול כשקדש היום לא עמדה למאכל כלבים. מכאן שדבר שלא יועד לכך מאתמול אסור, וכן במשנתנו כיון שהבהמה לא יועדה לשחיטה מאתמול אסורה משום 'מוקצה' מדרבנן.

סתם בהמה עומדת לגדל ולאכילה
הבהמה היתה מיועדת לאדם וכשמתה היא מיועדת לכלבים, וכאן בין מתחילה ובין לאחר שחיטה היא מוכנה לאדם? אמר לו, סתם בהמה בחייה עומדת לגדל ולא לשחיטה, ולכן כששחטה היא אסורה. שאלו, אם כן, כיצד לרבי יהודה שוחטים ביום טוב? אמר לו, בהמה עומדת גם לאכילה וגם לגדל. כששחטה בהיתר ביום טוב לצורך אוכל נפש, הוברר שעמדה לאכילה, וכשלא נשחטה הובררה כשקדש היום שעומדת לגדל.

הלוקח יין מבין הכותים ואינו יכול להפריש תרו"ם
שואלת הגמרא, והרי רבי יהודה אינו סובר דין 'ברירה' ואין אומרים שלאחר השחיטה התברר למפרע שהבהמה עמדה לשחיטה ואם כן היא מוקצה, שיתכן ומאתמול חשב לגדלה? ומבררת הגמרא מנין שזו שיטת רבי יהודה?

ומביאה ששנינו בברייתא, הלוקח יין מבין הכותים, אם אין לו כלים להפריש, או שהיתה חשיכה מערב שבת שאין שהות להפריש, רבי מאיר אומר, שיכול לומר: 'שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה, עשרה מעשר ראשון, תשעה מעשר שני', ומחלל את המעשר שני¹¹⁴, ושונה מיד. אבל את התרומה ושאר מעשרות יכול להפריש לאחר כך, וכשיפרישם אומרים ש'הוברר הדבר שזו היא התרומה, וזה לא שתה אלא חולין'¹¹⁵. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרים. הרי שלרבי יהודה לא אומרים ברירה. דוחה הגמרא, שם יש טעם אחר לאיסור וכפי שאמרו בסיפא, אמרו לו לרבי מאיר: אי אתה מודה שמא יבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע? אמר להם: לכשיבקע, ולא חוששים לזה.

תנאי בעירוב תחומין אלא אומרת הגמרא שלומדים זאת כפי ששנה התנא ששמו איו, על מה ששנינו בברייתא אם אדם רוצה ללכת בשבת לדרשת החכם ואינו יודע אם יהיה בצד מזרח או מערב, מניח עירוב תחומין במזרח ובמערב ומתנה על כך. שאף אם יבואו שני חכמים ממזרח וממערב, אוכל לבחור למי ללכת ועל שם ברירה של מחר יקנה לי עירובי היום. ועל כך שנה איו, שרבי יהודה חולק וסובר שאין אדם יכול להתנות כן, אלא רק על אופן שמגיע חכם אחד ואין ידוע לו לאיזו רוח יבא. הרי שלרבי יהודה אין אומרים 'ברירה'. דוחה הגמרא, שהרי הגמרא בעירובין הקשתה, מדוע בשני חכמים רבי יהודה חולק שאין יכול להתנות כיון שאין ברירה, הרי גם כשחכם אחד בא ולא יודע מאיזה כיוון שלא יועיל הרוב והתנאי שיתכן ובערב שבת הייתה דעתו שיגיע מהצד השני? וביאר שם רבי יוחנן, שאין הטעם משום ברירה אלא שהתברר שהחכם כבר קנה את שביתתו לפני שבת בצד אחד, וממילא עירובו חל כיון שהתנה שהעירוב יחול לצד שבא החכם.

שברי כלים העשויוין לשימוש בדבר אחר אלא אמר רב יוסף, למדים שבהמה שנשחטה בשבת רבי יהודה אוסרה ליומה וכו', ממה

114 הואיל ויכול לתקנו באמירה בעלמא ולומר "הרי הוא מחולל על מעות שיש לי בתוך הבית" – לא התירו לו חכמים לשתותו ולסמוך על הברירה. רש"י.
115 ומכאן שכותים חשודין על התרומה, ואינן כעמי הארץ שהלוקח מהן אינו צריך להפריש תרומה גדולה. רש"י.

שמצינו במשנה בכלים. ששנינו, כל הכלים הניטלים בשבת, אפילו נשתברו בשבת מותרים בטיטול, ובלבד שתהא תורת כלי עליהם ואפילו אין יכולים לעשות כעין המלאכה הראשונה. כגון: שברי עריבה לכסות בהן פי חבית, שברי זכוכית לכסות בהן פי הפך. רבי יהודה אומר, אין שברי כלים מותרים בטלטול אלא אם עושים מעין מלאכתם הראשונה. כגון: שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה, שברי זכוכית לצוק לתוכן שמן. ומשמע שאם ניתן לעשות בשברים רק מעין מלאכה אחרת, אסור לטלטלם. וכן כאן כיון שהבהמה לא עמדה מערב שבת לאכילה, אסורה באכילה בשבת.

אוכלא דאיפרת

דחה אביי, שאין ללמוד משם, שיתכן ורק שם אסר רבי יהודה שכן שם השתנה מכך שבתחילה היה לו שם כלי ועכשיו יש לו שם של שבר כלי, והוא 'נולד' ואסור. אבל בבהמה שהיא עומדת גם לגדל וגם לאכילה, לא השתנה שמה מאכילה, ונחשב ל'אוכלא דאיפרת' כלומר אוכל שפרש מאוכל, ובזה רבי יהודה מתיר ולא מחשיבו ל'נולד'. ששנינו במשנה בשבת, אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמם אסורים. רבי יהודה אומר, אם היו עומדים לאכילה ולא לסחיטה, היוצא מהם מותר כיון שאין חשש שיבוא לסחוט. אבל אם עומדים למשקים אסורים, כיון שנתקיימה מחשבתו ויש חשש שיבוא לסחוט לכתחילה. הרי שרבי יהודה לא מחשיב את האוכל שפרש מאוכל ל'נולד'!

אמר רב יוסף אין זו דחייה ויש ראייה לרב, שהרי שחיטה אינה דומה להיתר במשקים שיצאו מאוכלים. שכן אמר רב יהודה אמר שמואל, מודה רבי יהודה לחכמים בסלי זיתים וענבים שאפילו ששמרם וחשב עליהם לאכילה המשקים שיצאו מהם אסורים, הואיל ורוב בני אדם סוחטים אותם. ואם נתיר אותם יש חשש שיבואו לסחוט מהם לכתחילה. וכן לגבי בהמה שעומדת לשחיטה יאסור רבי יהודה, שמא יבוא לשחוט לכתחילה. אמר אביי, והרי אנו מדברים כעת לפי רב, ורב סובר שרבי

יהודה מתיר אף בסלי זיתים וענבים. ואם כן מדוע שלרב תהיה הבהמה
אסורה לאותו יום של השחיטה?

טלטול בשבת נר מחרס וממתכת אלא אמר רב ששת בנו של רב אידי, יש
ראיה שרבי יהודה אוסר את הבהמה שנשחטה

בשבת ליומה כרב. ששנינו בברייתא, נר חדש שלא הדליקו בו מעולם
הראוי לשמור בו פירות, מותר לטלטלו. אבל ישן שמאוס, אסור לטלטלו
שהסיח את דעתו מערב שבת מלהשתמש בו, דברי רבי יהודה. וממילא
ניתן לומר שגם בהמה שהסיח את דעתו ממנה כשקדש היום מחמת אבר
מן החי שלא נשחטה, היא אסורה כמוקצה. וגם כששחטה אסורה. דוחה
הגמרא, יתכן ורק בדבר שמאוס אוסר רבי יהודה משום מוקצה שאדם
ודאי מסיח דעתו ממנו. אבל מי אמר שסובר כך גם במוקצה מחמת
איסור? עונה הגמרא, שאכן שמענו שגם במוקצה מחמת איסור סובר כן,
ששנינו בברייתא, רבי יהודה אומר, כל נרות העשויים ממתכת מותרים
בטלטול בשבת אפילו ישנים, חוץ מנר שהדליקו בו בין השמשות, כיון
שהוא מוקצה מחמת איסור. וכיון שהוקצה לבין השמשות, הוקצה לכל
היום. דוחה הגמרא שאין מכאן ראיה, שיתכן ורק בנר אוסר כיון שהוא
עצמו הדליקו ודחה אותו מלהשתמש בו בשבת, אבל בהמה שנדחת
ממילא יתכן ואינה אסורה אם שחטה בשבת.

